

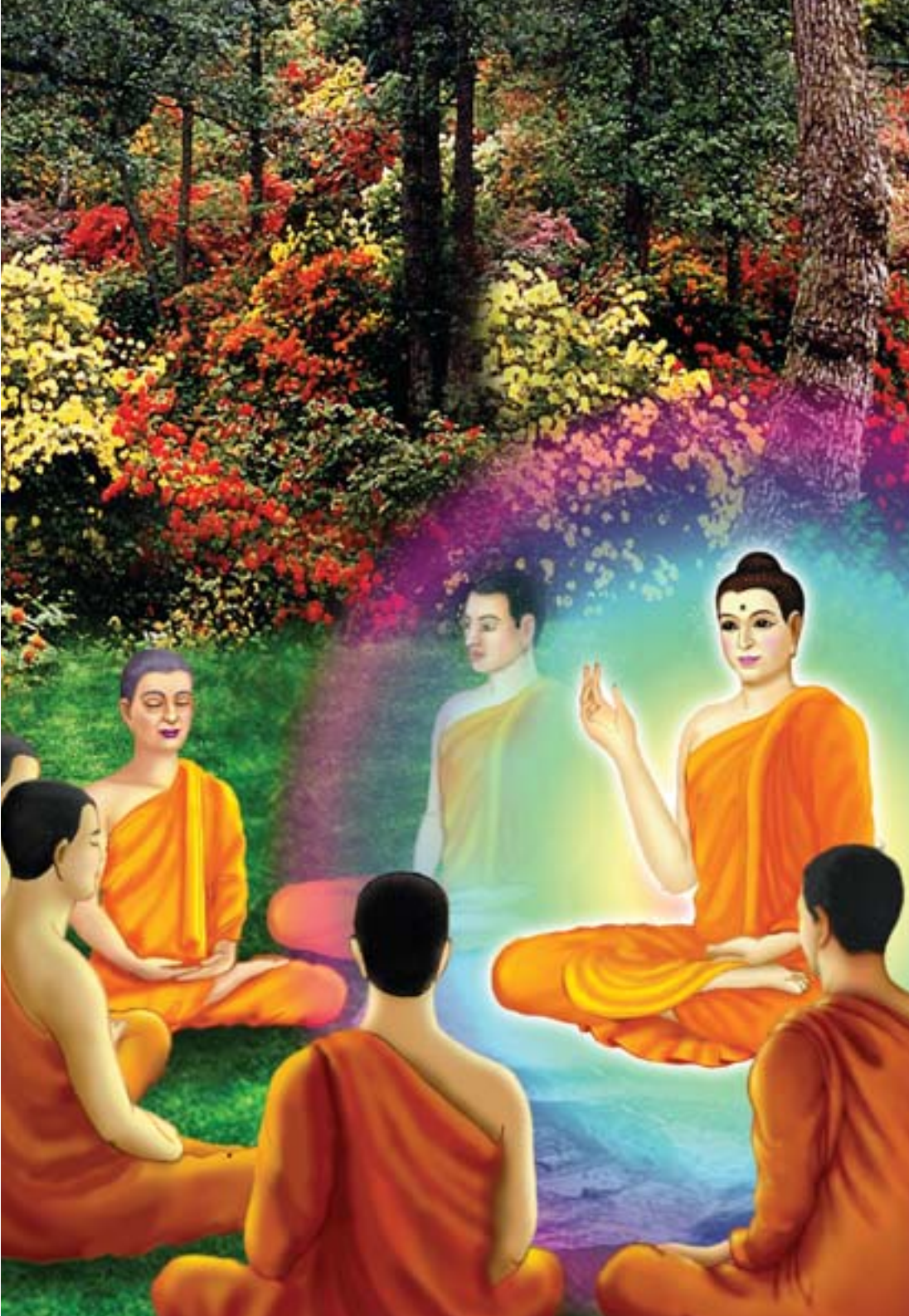

มงคลที่ ๓๐

สนทนาวรรณตามกาล

ภิกษุผู้ร่ำรวยยินดีในธรรม
ไต่ตรองพิจารณาธรรม
และระลึกถึงธรรมอยู่เป็นนิตย์
ย่อมไม่เสื่อมจากพระสัทธรรม

สนทนาศรรมตามกาล

๓๕๓

บนเส้นทางแห่งการสร้างบารมีนั้น ทุกคนควรเป็น
กัลยาณมิตรต่อกัน ประคับประคองให้กำลังใจกันและกัน และ
แบ่งปันความรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่ดีต่อกันโดย
สม่ำเสมอ เพราะการสนทนาศรรม แลกเปลี่ยนความรู้ทาง
ศรรมตามกาลอันควร จะยังจิตของผู้พูดและผู้ฟังให้เป็นกุศล
ทั้งยังได้ฝึกไหวพริบปฏิภาณ เกิดความแตกฉานทางปัญญาอื่นๆ
ขึ้นไป เพราะฉะนั้นให้หมั่นศึกษาศรรมะ และหาโอกาสสนทนา
ศรรมกับผู้รู้อยู่เสมอ เพื่อจะได้นำมาปฏิบัติให้เกิดความรู้แจ้ง
จะได้เป็นปัญญาบารมีของเราต่อไป

พระลัมมาลัมพุทเจ้าตรัสไว้ใน ขุททกนิกาย ศรรมบท ว่า

“ธมฺมราโม ธมฺมโรโต ธมฺมํ อนุวิจินฺตย
ธมฺมํ อนุสฺสรั ภิกฺขุ สทฺธมฺมา น ปริหายติ

ภิกษุผู้ร้นรมย์ยินดีในศรรม ไตร่ตรองพิจารณาศรรม
และระลึกถึงศรรมอยู่เป็นนิตย์ ย่อมไม่เสื่อมจากพระลัทธิศรรม”

วิชาในพระพุทธศาสนา เป็นศาสตร์ที่นำไปสู่การรู้แจ้ง
และเป็นเหตุให้ผู้ปฏิบัติได้รับความสุขพ้นจากความทุกข์ทั้งปวงได้
หากบุคคลใดมีความยินดีในศรรม หมั่นตรึกระลึกถึงศรรม
ใคร่ครวญพิจารณาศรรมนั้นให้เข้าใจ และได้น้อมนำศรรมะมา
ปฏิบัติอยู่เสมอ บุคคลนั้นย่อมเข้าถึงศรรมะที่ละเอียดลึกซึ้งยิ่งๆ
ขึ้นไป

สนทนาศรรมตามกาล

๓๕๔

การจะเป็นผู้แตกฉานในธรรมได้นั้น นอกจากจะต้องศึกษาค้นคว้าธรรมะจากตำราแล้ว จะต้องลงมือปฏิบัติอย่างจริงจังด้วย รวมไปถึงการสนทนาศรรมกับผู้รู้จะช่วยให้เกิดปัญญาแตกฉานยิ่งขึ้น

การสนทนาศรรมจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดนั้น ผู้สนทนาต้องพูดแต่เรื่องที่เป็นความจริง ที่มีประโยชน์ ใช้ถ้อยคำไพเราะ ถูกกาล สมานสามัคคี และมีจิตเมตตา ต้องเป็นวาจาที่ยกใจผู้ฟังให้สูงขึ้น ประดุจดอกบัวที่ชูช่อขึ้นเหนือน้ำ ทั้งผู้พูดและผู้ฟังก็ร่าเริง เบิกบานในธรรม สนทนาแต่เรื่องที่เป็นไปเพื่อทำให้ใจหยุดนิ่ง และเพื่อให้เกิดความเบื่อหน่ายคลายจากความกำหนัด ยกใจขึ้นสู่กระแสแห่งธรรม ให้ใจยินดีในพระนิพพาน ถ้าเลือกสนทนากันในเรื่องที่เป็นบุญกุศล เรื่องที่ต่อเติมความบริสุทธิ์ ใจก็จะหยุดนิ่ง กลับเข้ามาสู่ต้นแหล่งแห่งความสุขและความบริสุทธิ์ได้อย่างง่ายดายและรวดเร็ว ดวงปัญญาทั้งที่เป็นสุตมยปัญญา จินตมยปัญญา และภาวนามยปัญญาจะบังเกิดขึ้น ทำให้เป็นสัมมาทิฐิ รู้เห็นและเข้าใจเรื่องราวต่างๆ ที่เกิดขึ้นตามความเป็นจริง การสนทนาศรรมตามกาลเช่นนี้ พระพุทธองค์ทรงสรรเสริญว่า เป็นอุดมมงคลของชีวิต

ในสมัยพุทธกาล พระอริยสาวกผู้เลิศในด้านต่างๆ เมื่อถึงคราวมีโอกาศพบปะกัน จะพูดคุยสนทนาแลกเปลี่ยน

สนทนาวรรณตามกาล

๓๕

ประสบการณ์ในการทำใจหยุดนิ่ง หรือสนทนาวรรณะที่ได้ศึกษามาให้กันและกัน

*ครั้งหนึ่ง เมื่อพระลัมมาลัมพุทเธเจ้าประทับอยู่ที่ป่าโคสิงคสาลวัน ซึ่งเป็นสถานที่น่ารื่นรมย์มาก มีดอกสาละบานสะพรั่ง กลิ่นของดอกไม้หอมฟุ้งไปทั่วบริเวณ ช่วงนั้นพระมหาโมคคัลลานะได้เข้านิโรธสมาบัติในที่หลีกเร้นแห่งหนึ่ง ครั้นออกจากนิโรธสมาบัติแล้ว ท่านก็คิดว่า วันนี้เป็นวันอุโบสถ เราควรจะไปหาพระสารีบุตรเพื่อฟังธรรม จึงชวนพระมหากัสสปะเดินทางไปด้วยกัน ขณะนั้นพระอนุรุธะกำลังนั่งอยู่ในที่พัก ก็ได้เห็นพระเถระ ๒ รูป เดินไปทางที่พักของพระสารีบุตร คิดว่า คงจะต้องมีการสนทนาวรรณเป็นแน่ จึงลุกขึ้นเดินตามพระเถระทั้งสองไปด้วย

พระอานนท์มองเห็นพระมหาเถระเหล่านั้นเดินตามกันไป ดูกงาดงามน่าเลื่อมใส ก็ปรารถนาจะฟังธรรมด้วย จึงชักชวนพระเวททะออกติดตามไปด้วย เมื่อพระเถระทั้งหมดไปถึงที่พักของพระสารีบุตรแล้ว พระสารีบุตรได้ทักทายพระอานนท์ก่อนว่า “ท่านอานนท์ ป่าโคสิงคสาลวันเป็นสถานที่น่ารื่นรมย์ ราตรีแจ่มกระจ่าง ไม้สาละออกดอกบานสะพรั่ง หอมฟุ้งดัง

สนทนาศรรรมตามกาล

๓๕๖

กลืนทิพยอย่างนี้ ท่านคิดว่าป่าโคสิงคสาละวัน จะงดงามด้วย
ภิกษุเช่นไรหนอ”

พระอานนทตอบว่า “ป่าโคสิงคสาละวันพึงงดงามด้วย
ภิกษุผู้ทรงสุตตะ ทรงจำธรรมะมาก และเป็นผู้ประกาศพรหมจรรย์
อันบริสุทธิ์บริบูรณ์ แสดงธรรมอันแจ่มแจ้งแก่บริษัท ๔ เพื่อ
ถอนอนุสัยกิเลสให้หมดสิ้น ป่าโคสิงคสาละวันจะงดงามด้วยภิกษุ
เช่นนี้” จากนั้นพระสารีบุตรได้ถามพระเถระแต่ละรูปไปตามลำดับ
พระเรวตะตอบว่า “ภิกษุผู้มีความยินดีในความหลักเร้น ปฏิบัติ
เจโตสมณะ ไม่เหินห่างจากฌาน และเจริญวิปัสสนา จะทำให้
ป่าโคสิงคสาละวันงดงามยิ่งนัก”

พระอนรุทธะตอบว่า “ภิกษุผู้ตรวจดูโลกธาตุพินหนึ่ง
ด้วยทิพยจักขุ เห็นสัตว์ทั้งหลายกำลังจุติและอุบัติขึ้นในจักรวาล
ทั้งหลาย ยังจิตให้สังเวชในวัฏฏภัย เจริญวิปัสสนา พึงทำให้แจ้ง
ซึ่งโลกุตตรธรรม จะทำให้ป่านี้งดงามยิ่ง”

พระมหากัสสปเถระผู้บำเพ็ญธุดงค์วัตรเป็นปกติ ตอบว่า
“ป่าโคสิงคสาละวันจะพึงงดงามด้วยภิกษุผู้บิณฑบาตเป็นวัตร ถือ
ผ้าบังสุกุลและไตรจีวรเป็นวัตร เป็นผู้มีความปรารภนาน้อย
สันโดษ สงัด ไม่คลุกคลีด้วยหมู่คณะ หมั่นประกอบความเพียร
และถึงพร้อมด้วยศีล สมาธิ ปัญญา วิมุตติ วิมุตติญาณทัสสนะ”

สนทนาธรรมตามกาล

๓๕๓

พระมหาโมคคัลลานะตอบว่า “ป่าโคสิงคสาละวันจักงดงามด้วยภิกษุผู้กล่าวอภิธรรมกถา ถาถามตอบซึ่งกันและกันโดยไม่หยุดพักเลย” จากนั้นพระมหาโมคคัลลานะได้ถามพระสารีบุตรกลับบ้าง พระสารีบุตรตอบว่า “ภิกษุในศาสนานี้ ไม่เป็นไปตามอำนาจของจิต แต่ยังจิตให้เป็นไปในอำนาจได้ เมื่อภิกษุนั้นหวังจะเข้าสมาบัติใด ในเวลาไหน ไม่ว่าจะเป็นเวลาเช้าเที่ยงหรือเย็น ก็สามารถเข้าสมาบัตินั้นๆ ได้ตั้งใจปรารณาเปรียบเหมือนพระราชาหรืออำมาตย์ ที่มีผ้ามากมายหลากสีอยู่ในหีบ เมื่อต้องการจะห่มผ้าสีใด ผืนไหน ในเวลาใดก็ทำได้ดังใจทุกประการ ป่าโคสิงคสาละวันจะงดงามด้วยภิกษุเช่นนี้แหละ”

เมื่อพระเถระผู้ทรงคุณธรรมทุกรูป ได้สนทนาถึงป่าโคสิงคสาละวันอันงดงามด้วยวัตรปฏิบัติต่างๆ ของพระภิกษุแล้ว พระสารีบุตรจึงออกความเห็นว่ “พวกเราต่างตอบตามปฏิภาณของตนกันแล้ว เราไปเข้าเฝ้าพระผู้มีพระภาคเจ้า เพื่อกราบทูลเรื่องนี้ให้พระองค์ทรงพยากรณ์กันเถิด แล้วเราจะได้จดจำสิ่งที่ถูกต้องที่สุดเอาไว้” ทุกรูปพร้อมใจกันไปเข้าเฝ้าพระบรมศาสดาถึงที่ประทับ โดยพระสารีบุตรเป็นผู้กราบทูลเรื่องราวทั้งหมดที่ได้สนทนาธรรมกันและทูลถามถึงว่าถ้อยคำของพระเถระรูปไหนเป็นสุภาษิต

สนทนาศรรมตามกาล

๓๕๘

พระลัสมาลัสมพุทธรเจ้าทรงตรัสชมพระเถระทุกรูปว่า วาจาของพระเถระทุกรูปต่างเป็นสุภาษิตเหมือนกัน เพราะทุกรูปปฏิบัติได้ตามปฏิบัติที่ตนเองพูด จากนั้นพระองค์ทรงพยากรณ์ว่า “ภิกษุในศาสนานี้กลับจากบิณฑบาต ฉันภัตตาหารเสร็จแล้ว นั่งขัดสมาธิ ตั้งกายตรง ดำรงสติมั่นเฉพาะหน้าว่า ตราบใดที่จิตของเรายังไม่หมดความถือมั่นยังไม่หลุดพ้นจากกิเลส ตราบนั้นเราจะไม่ลุกจากที่เลย ดูก่อนสารีบุตร ป่าโคสิณคลาลวัน จะพึงงดงามด้วยภิกษุเห็นปานนี้แล”

พระเถระทุกรูปได้ฟังพระพุทธดำรัสแล้ว ต่างพากันชื่นชมยินดีเป็นที่ลุดว่าพระดำรัสของพระพุทธองค์ เป็นการอนุเคราะห์ภิกษุผู้มาในภายหลัง ที่จะได้น้อมนำมาปฏิบัติตามในการปรารภความเพียรเจริญสมาธิภาวนาว่า หากยังไม่บรรลุธรรม ก็จะไม่ลุกจากที่ ซึ่งถ้าหากใครเป็นคนจริง ปฏิบัติจริงได้ อย่างนี้ ก็จะมีดวงตาเห็นธรรม หลุดพ้นจากทุกข์ได้อย่างแน่นอน

จากเรื่องนี้จะเห็นได้ว่า แม้แต่พระอรหันต์ที่ท่านหมดกิเลสอาสวะแล้ว ท่านยังหมั่นสนทนาศรรมกัน เพราะต่างก็ทราบว่ การพูดคุยสนทนาศรรมเป็นประจำ จะเป็นทางมาแห่งปัญญา และความสุขความเจริญในธรรมยิ่งๆ ขึ้นไป ดังนั้นขอให้หมั่นพูดคุยธรรมะ หรือเรื่องราวที่ยกใจเราเข้าสู่การปฏิบัติ หมั่นทำใจหยุดใจนิ่ง เพื่อให้เข้าถึงธรรม ใครมีความรู้ หรือมี

สนทนาร่วมตามกาล

๓๕๕

เทคนิคที่ดีในการฝึกฝนตนเองอย่างไร ก็ให้นำมาถ่ายทอด
แลกเปลี่ยนประสบการณ์กัน เมื่ออยู่บ้านก็ควรหาโอกาส
ปฏิบัติธรรมและสนทนาร่วมพร้อมหน้าพร้อมตากัน บ้านของเรา
ก็จะมี ความร่มเย็นเป็นสุข เป็นครอบครัวแก้ว ครอบครัวธรรม-
กายกันทุกคน

